

Esiopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma

KIURUVESI

1.8.2025

Sisällys

1. Yleistä.....	2
2. Opiskeluhoolto Kiuruveden esiopetuksessa.....	3
3. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooldopalveluista	4
Lastenneuvola.....	5
Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut	6
Muut opiskeluhooltoon kuuluvat palvelut	7
4. Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	7
5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	8
6. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki	11
7. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen.....	11
8. Opiskeluhooltokertomus ja –rekisteri	12
9. Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	12
Lastensuojelu, perhesosiaalityö, perheneuvola, lastenpsykiatrian poliklinikat.....	12
Yhteistyö muiden tahojen, kuten terapeuttien kanssa	12
Erikoissairaanhoito	13
Sairaalakouluopetus	13
Yhteistyö nivelvaiheissa.....	13
Yhteistyö ja käytänteet oppimisympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden turvaamisessa	13
Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus.....	14
Lääkehoidon järjestäminen esiopetuksessa.....	15
13. Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	15
Kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen.....	15
Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa	16
Liitteet.....	18
Liite 1 KUTSU HUOLTAJILLE ESIOPPILAAN OPISKELUHUOLTOTAPAAMISEEN.....	18
Liite 2 OPISKELUHUOLTOKERTOMUS	19
Liite 3 (MALLI)KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMA.....	21
Liite 4 OHJEET KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMAN TÄYTTÄMISEEN	22
Liite 5 TOIMINTAOHJE HENKILÖSTÖLLE: LAPSEEN KOHDISTUVA UHKA TAI VAARATILANNE.....	23

1. Yleistä

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset (377/2022) tulivat voimaan 1.1.2023. Opetushallitus uudisti opetussuunnitelmien perusteet opiskeluhuollon osalta lain mukaisiksi siten, että opetuksen järjestäjät voivat ottaa lain 13 §:n mukaiset opiskeluhuoltosuunnitelmat käyttöönsä 1.8.2023.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan esiopetusyhteisössä lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tavoitteista, järjestämisestä, tuen rakenteesta ja pedagogisista asiakirjoista säädetään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden ja koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville.

Opetustoimi ja sosiaali- ja terveystoimi toteuttavat opiskeluhuoltoa suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä. Sitä tehdään yhdessä oppilaiden tai opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ensisijaista ja ehkäisevää ja se kuuluu kaikille. Yksilökohtainen opiskeluhuolto on ehkäisevää ja tukea antavaa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on lapsen ja perheen yksilöllinen tukimuoto. Opiskeluhuollon tehtävänä on seurata ja tukea jokaisen lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea lasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa. Esiopetuksen opiskeluhuolto koskee myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia. 1.8.2026 jälkeen pidennetty oppivelvollisuus muuttuu varhennetuksi oppivelvollisuudeksi.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Se laaditaan yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvattujen asioiden toteutumisesta.

Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelujen järjestämisestä opiskelijoille.

Hyvinvointialueella tulee olla alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin.

Opiskeluhuoltotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona, jonka tehtävänä on edistää lasten oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Kiuruveden kaupungin esiopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan opiskeluhuollon tavoitteita ja toimintaperiaatteita ja se sisältää esiopetuksen yhteiset toimintatavat sekä yhteisöllisen

että yksilökohtaisen opiskeluhuollon osalta. Suunnitelman keskeinen tehtävä on ohjata yksikkökohtaista opiskeluhuoltotyötä niin, että kunnan sisällä toimintamallit ovat yhteneväiset.

2. Opiskeluhoito Kiuruveden esiopetuksessa

Kiuruveden kaupungin opiskeluhoitotyön arvoja ovat hyvinvointia edistävä toimintakulttuuri, osallisuus ja monialainen yhteistyö. Lapsen ja huoltajan osallistuminen ja toimiminen tavoitteiden eteen on ensiarvoista. Yksikkökohtainen opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten. Esiopetuksen ja opiskeluhoollosta vastaava henkilökunta perehdytetään opiskeluhoollon suunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen koko henkilöstön tehtävänä on tukea ja parantaa hyvinvointia niin esiopetusryhmien kuin yksittäisen lapsen kohdalla. Yhteistyössä pyritään suunnitelmalliseen työnjakoon, jossa jokaisella on tiedossaan tavoite, tehtävä ja toimintamallit. Päiväkotien henkilökuntaa perehdytetään suunnitelmaan talon palaverissa, avustajien palaverissa sekä erillisissä opiskeluhoollon järjestämissä tilaisuuksissa. Keskeistä opiskeluhoitotyössä on jatkuva seuranta ja tavoitteiden arviointi yksittäisissä kohtaamisissa ja yhteisissä tapaamisissa.

Kiuruvedellä esiopetuksessa toimii yksi yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, jossa on edustus kaikista esiopetusta järjestävistä yksiköistä. Se vastaa yksikön opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhoitoryhmä ohjaa esiopetusyksiköiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria ja tekee kunkin yksikön tarpeiden mukaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Jokainen esiopetusyksikkö täydentää suunnitelmaa oman yksikkönsä osalta, esimerkiksi tarkentamalla yksikön toimintatapoja.

Yksikkökohtaiseen yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat varhaiskasvatuksen johtaja, varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden johtajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, esiopetusryhmän opettajat kunnallisesta sekä yksityisestä varhaiskasvatuksesta, koulukuraattori, neuvolan terveydenhoitajat, sekä vuosittain nimettävä huoltajien ja lasten edustaja. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Jos esiopetus järjestetään koulun yhteydessä, voi koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimia myös esiopetuksen opiskeluhoitoryhmänä.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on yksittäiselle lapselle annettavaa opiskeluhoollon tukea ja palveluja. Yksittäisen lapsen tueksi perustetaan monitoimijainen yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä. Yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön tarkoituksena on parantaa lapsen hyvinvointia suunnittelemalla yksilökohtaisesti räätälöityjä tukimuotoja kunkin lapsen tarpeisiin. Ryhmän jäsenten työnjako ja toiminta kuvataan opiskeluhoitokertomuksessa. Opiskeluhoitoryhmän tehtävä on seurata lapsen kehityskulkua, tapahtuuko siinä positiivista kehitystä ja toteutuuko asetetut tavoitteet eli onko opiskeluhoito onnistunut tehtävässään. *Opiskeluhoitosuunnitelmien laatimista ja opiskeluhoitotyötä ohjaavat oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013), perusopetuslaki (628/1998), lastensuojelulaki (417/2007), terveydenhuolto-5 laki (1326/2010) ja opetussuunnitelman perusteet (2025).* Opiskeluhoitosuunnitelmista ja opiskeluhoitotyöstä tiedotetaan huoltajille tiedotteilla ja vanhempainilloissa.

Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki opiskeluhoitoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi ikäryhmälle suunnattuja terveydenhoitopalveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan, kun käsiteltävä asia edellyttää. Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (2013/1287), § 14 1–4 mom. (2 mom. muutettu lailla 2016/1501)*

(Kuva: OPH- Opiskeluhoollon kokonaisuus)

Opiskeluhoollon tavoitteena on:

- edistää ja tukea lapsen kasvua, oppimista, terveyttä ja hyvinvointia.
- edistää lapsen viihtyvyyttä, osallisuutta ja turvallisuutta omassa toiminta- ja oppimisympäristössään
- edistää esiopetusyksikön yhteisöllistä toimintaa, terveellisyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta sekä kodin ja esiopetusyksikön välistä yhteistyötä
- ehkäistä kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa
- edistää huoltajien osallisuutta
- turvata varhainen, matalan kynnyksen tuki sitä tarvitseville lapsille
- tukea lapsen sujuvaa siirtymää varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun
- tukea henkilöstön työtä
- ennakoida riskejä ja varautua vaaratilanteisiin
- edistää terveellisiä elintapoja
- ehkäistäpoissaoloja

3. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhohtopalveluista

Kiuruvedellä opiskeluhoolltoa toteutetaan opetustoimen sekä Pohjois-Savon hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Hyvinvointialue järjestää kuraattori- ja psykologipalvelut, sekä esiopetusikäisten neuvolapalvelut. <https://pshyvinvointialue.fi/opiskeluhoollon-kuraattori-esi-ja-perusopetus>

Ylä-Savon Soten Ylä-Savon alueelle kuntien kanssa yhdessä laatima Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja Kiuruveden kaupungin hyvinvointikertomus kuvaavat hyvinvoinnin tilaa, tavoitteita ja suunniteltuja toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kiuruvedellä asuu noin 7500 asukasta. Kiuruvedellä järjestetään esiopetusta kahdessa kunnallisessa päiväkodissa (Kuorevirta ja Satumetsä), kyläkouluissa, sekä yksityisessä päiväkodissa (Pilke Tempo).

Varhaiserityiskasvatuksen kehittämistyöryhmä kehittää kaupungin varhaiserityiskasvatuksen käytänteitä ja linjaa tuen järjestämisen periaatteita. Varhaiserityiskasvatuksen työryhmään kuuluvat varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuksen johtaja, perhepäivähoidonohjaaja ja päiväkotien johtajat/edustajat sekä kunnallisesta että yksityisestä varhaiskasvatuksesta. Kehittämistyöryhmän koollekutsuja on varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja ryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa, tarvittaessa useammin.

Riittävät avustajapalvelut ovat osa lasten hyvinvointia tukevaa opiskeluhoitoa. Kiuruveden varhaiskasvatuksessa ryhmäavustajien määrä päätetään lukuvuodeksi kerrallaan aina kulloisenkin tarpeen mukaan. Avustajapalvelut ovat rakenteellista tukea ja osa oppimisen edellytyksiä tukevia järjestelyitä, ne resursoidaan tarpeen mukaan ryhmiin.

Esiopetuksen opiskeluhoollossa käytettävissä olevat palvelut

Lastenneuvola

Esiopetuksen opiskeluhoito kuuluu lastenneuvolan toimintaan, eli se toteutuu terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina. Lastenneuvolan tehtävänä on huolehtia alle kouluikäisen lapsen ja hänen perheensä terveydestä. Neuvola tukee vanhempien kasvatustehtävää ja vanhemmuutta, seuraa ja tukee lapsen kehitystä sekä ohjaa perheen tarvittaessa saamaan apua muilta asiantuntijoilta.

Neurolapsykologin palvelut järjestetään tarvittaessa. Neurolapsykologille ohjaututaan perheneuvolan kautta. Vanhemmat, terveydenhoitaja sekä vanhempien luvalla varhaiskasvatus- / esiopetushenkilöstö voivat olla yhteydessä perheneuvolaan, jossa kartoitetaan psykologin palvelun tarve. Tavoitteena on, että tarvittaessa lapsi pääsisi mahdollisimman nopeasti psykologin, puheterapeutin tai toimintaterapeutin arvioitavaksi ja sitä kautta tarvittaessa lisätutkimuksiin. Puheterapia toteutetaan lisämessä tai etävastaanotolla.

Lastenneuvolan säännöllisillä terveystarkastuksilla on tavoitteena lapsenne kasvun ja kehityksen turvaaminen sekä koko perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Esiopetuksen henkilöstö tekee yksittäisen oppilaan asioissa yhteistyötä neuvolan kanssa lapsen tuen saamiseksi tarpeen mukaan.

- Kuusivuotiaan tarkastuksessa keskusteltavia aiheita ovat mm. lapsen sosiaaliset suhteet, leikki, kaveritaidot sekä perheen hyvinvointi, voimavarat ja vuorovaikutus. Muita käsiteltäviä asioita ovat liikuntatottumukset, jaksaminen ja terveystottumukset. Perhe on lapselle keskeinen oppimisen malli. Myös mediakasvatukseen kiinnitetään huomiota. Leikki-ikäisen lapsen neurologisen kehityksen arviointimenetelmä (Lene) on työväline lapsen kehityksen arviointiin, jota käytetään kuusivuotiaan tarkastuskäynnillä.

Lastenneuvolan terveydenhoitajat kokoavat tarvittaessa neuvolatiimin, johon kuuluu neuvolalääkäri, neuvolapsykologi, tarvittaessa puheterapeutti tai toimintaterapeutti ja muut lapsen yhteistyötahot kuten sosiaalityöntekijä, perheneuvola, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja esiopettaja. Neuvolatiimi on ns. matalan kynnyksen palvelu. Neuvolatiimi kokoontuu Kiuruvedellä kuukausittain ja aikoja voi tiedustella neuvolan terveydenhoitajilta.

Neuvolasta on mahdollista varata Yhdessä-aika, joka on joustavasti järjesteltävissä. Yhdessä-aika on tarkoitettu perheen tueksi hyvin varhaisessa vaiheessa, silloin kun huolet ovat pieniä. Yhdessä ajalla pysähdytään pohtimaan keinoja ja ratkaisuja perheen tilanteeseen yhdessä tarvittavien ammattilaisten kanssa. Toiveen voi ilmaista lähimmälle työntekijälle, kuten terveydenhoitajalle, varhaiskasvatuksen, koulun tai järjestön työntekijälle. Työntekijät auttavat Yhdessä ajan järjestämisessä, ja heidän kanssaan voi miettiä ja kutsua perheen kannalta keskeisimmät ammattilaiset paikalle Yhdessä ajalle. Yhdessä aika järjestetään siellä, minne perheen on helpoin ja mukavin tulla. Esimerkiksi neuvolan, järjestön, koulun tai päiväkodin tiloissa.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologipalvelut ovat osa esi- ja perusopetuksessa tehtävää opiskeluhoitotyötä. Psykologi tuo kouluyhteisöön psykologista asiantuntemusta toimien lapsen ja nuoren kehityksen, tunne-elämän vahvistamisen sekä oppimisen asiantuntijana koulussa. Psykologi tekee koululla sekä yksilötyötä että yhteisöllistä työtä, jonka tavoitteena on edistää koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia.

Yksilötyössä psykologin tehtävänä on auttaa ja tukea oppilaita koulunkäyntiin, oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen sekä hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Psykologin työ sisältää mm. psykologisia arvioita ja tutkimuksia, ohjaus- ja tukikäyntejä, neuvontaa sekä tarvittavan tuen järjestämistä yhteistyössä oppilaitoksen, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa. Yksilötyö on pääasiassa lyhytkestoista ja työn painopiste on kartoittavassa, ennaltaehkäisevässä ja varhaisen vaiheen tuessa.

Oppilaalle järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoitajan psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai huoltaja on tapaamista pyytänyt.

Koulukuraattori on kouluissa työskentelevä sosiaalialan asiantuntija. Kuraattorin tekemän työn tarkoituksena on järjestää oppilaille riittävä tuki ja ohjaus sekä muut tarpeelliset toimet koulunkäyntiin ja oppilaiden kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi sekä koulun ja kotien välisen yhteistyön kehittämiseksi. Koulukuraattori työskentelee Kiuruvedellä pääasiassa kouluilla, mutta on tarvittaessa myös esioppilaiden käytettävissä, samoin kuin koulupsykologi. Kuraattorin ja koulupsykologin kanssa tehtävä yhteistyö korostuu esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa. Kuraattoripalvelut kuuluvat hyvinvointialueen palveluihin.

Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Monialainen yhteistyö on opiskeluhoitajien keskeistä. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen/ lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhoitoon kuuluvia palveluja tarjotaan siten, että ne ovat helposti saatavilla. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräjassa.

Muut opiskeluhooltoon kuuluvat palvelut

Lapsille on tarjottava jokaisena esiopetuspäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria ja ruokailutilanteen on oltava ohjattu. Ruokailu esiopetuksessa on pedagogista ja lapsen hyvinvointia tukevaa toimintaa, joka toteutetaan varhaiskasvatuksen ruokasuositusten mukaisesti. Esiopettaja ja muu henkilöstö valvovat ruokailun. Näin ruokailutilanne on rauhallinen ja turvallinen.

Mikäli esioppilaalla on hoitoa vaativa sairaus, on neuvolan terveydenhoitaja / lääkäri / erikoissairaanhoito lähinnä konsultoiva tukitoimi esiopetukseen. Terveydellisistä syistä tarvittavan erityisruokavalion järjestämiseksi terveydenhoitaja kirjoittaa esioppilaalle todistuksen ruokahuoltoon varten ja keskustelee esioppilaan ja huoltajien kanssa ravitsemusasioista. Esioppilaan voi ohjata myös tarvittaessa ravitsemusterapeutille. Varsinaisesta ruokavaliosta poikkeavaa ruokaa voidaan tarjota myös vakaumuksellisista syistä, jolloin todistusta ei tarvita. Tällöin huoltajat ja esiopettaja keskustelevat ja sopivat asiasta.

Esioppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen, jos matka on yli kolme kilometriä tai jos matka on lapselle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Esikoulukuljetusta ei myönnetä, jos lapsi tarvitsee myös täydentävää varhaiskasvatusta. Turvallisuutta koskevat ohjeet esioppilaalle, vanhemmille sekä esiopetusyksikölle löytyvät Kiuruveden kaupungin koulukuljetusohjeista oheisesta linkistä:

<https://www.kiuruvesi.fi/Suomeksi/Palvelut/Opiskelu/Koulumatkat-ja--kuljetus>

4. Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Opiskeluhoolto on tärkeä osa esiopetustoimipaikkojen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä opiskeluhooltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetustoimipaikkojen ja esiopetusryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan esiopetusympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto kuuluu kaikille esiopetusyhteisössä. Se on luonteeltaan ennaltaehkäisevää toimintaa lasten hyvinvoinnin ja turvallisuuden takaamiseksi. Vastuu lasten hyvinvoinnista kuuluu kaikille esiopetustoimipaikassa työskenteleville ja se on keskeinen osa esiopetuksen kasvatustehtävää.

Yksikkökohtaiselle (yhteisöllinen) esiopetuksen opiskeluhoitoryhmälle kuuluvat mm. seuraavat tehtävät:

- yksikkökohtaisen opiskeluhoolto- ja kriisisuunnitelman laadinta
- suunnitelman laadinta lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- kiusaamista ehkäisevä työ (toimintamallit, yhteistyö maakunnallisten hyte-toimijoiden ja työryhmien kanssa)
- Oppilaiden ja lasten hyvinvointia koskevan tiedon keruu, käsittely ja reagointi
- hyvinvointia lisäävän toiminnan suunnittelu
- kodin ja esiopetuksen yhteistyö lasten hyvinvointia ja koulunkäyntiä koskevissa opiskeluhoollollisissa asioissa
- verkostotyön suunnittelu ja koordinointi
- henkilökunnan sitouttaminen toimintaan
- tuen muotojen kohdentamisen käytänteet

- yhteisöllisyyden tukeminen
- ammatillinen tuki ja konsultaatio
- toimipaikan opiskeluhooltotoiminnan kehittäminen ja arviointi

Kiuruvedellä yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavoissa korostuu:

- myönteisen vuorovaikutuksen tukeminen
- nivelvaiheiden yhteistyö: siirtymävaiheissa tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja alakoulun kanssa järjestämällä keväällä tiedonsiirtopalaveri esiopetuksen vuosikellon mukaisesti. Opiskeluhooltoon koskevassa tiedonsiirrossa on aina oltava huoltajan suostumus asian käsittelyyn ja tässä menetellään kuten yksilökohtaisessa opiskeluhoollon on määritelty. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimintatavat on kerrottu tässä suunnitelmassa jäljempänä.
- henkilökunnan yhteistyö
- tunnetaitokasvatus ja sosiaalisten taitojen oppiminen
- aikuisten aito kohtaaminen ja kiinnostus lapsen asioista
- lasten ja huoltajien osallisuus; huoltajien osallisuutta mahdollistetaan vanhempainiltojen ja yhteisten tapahtumien kautta
- ryhmäyttäminen; on ensiarvoisen tärkeää, että jokainen lapsi tuntee kuuluvansa porukkaan. Erityisen tärkeää tämä on lukuvuoden alussa ja kun ryhmään tulee uusia lapsia.
- turvallisuus; fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Tutkimusten mukaan oppilaiden turvallisuuden kokemukseen ja hyvinvointiin vaikuttaa kaikkein eniten työrauha ja ilmapiiri luokassa. Tähän on esiopettajalla suuri vaikutus. Tarvitaan erilaisia, kullekin ryhmälle sopivia, pedagogisia ratkaisuja työrauhan ylläpitoon.
- yhteistyö esiopetuksen ulkopuolisten tahojen kanssa: Yhteistyötä tehdään sosiaalitoimen, perhetyön, terveyspalvelujen ja Kysin eri yksiköiden, kuten foniatrian, lasten neurologian tai lasten- ja nuorisopsykiatrian osaston, neuvolan, suun terveydenhuollon, kirjasto- ja kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa sekä eri kristillisten seurakuntien kanssa.
- kodin ja esiopetuksen yhteistyö
- kiusaamisen ehkäiseminen (LIITE 3)

5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan esioppilaalle annettavia terveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon neuvolapsykologi- ja kuraattoripalveluja, sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhooltoja. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja mahdollisesti myöhempien ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä opiskeluhoollon tuen rakentamisessa että esiopetuksen arjessa. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Opiskeluhooltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Opettaja voi tarvittaessa konsultoida asiasta ensin opiskeluhooltoryhmän jäseniä.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto esiopetuksessa perustuu aina vanhemman tai huoltajan suostumukseen. Suostumus pyydetään kirjallisella lomakkeella (LIITE 1). Suostumuksen pyytää monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaja. Vanhemman tai huoltajan osallisuutta tuetaan ja

mielipiteitä kuullaan lapsen yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Lapsen osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja edellytyksensä mukaisesti. *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 18 § 1 mom.*

Kun lapsen oppimisesta tai hyvinvoinnista herää huoli, työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ottaa asia puheeksi lapsen ja huoltajan kanssa. Ensin arvioidaan, onko kyseessä pedagogisen tuen tarve vai opiskeluhuollollinen huoli. Jos huoli on opiskeluhuollollinen esim. sosiaalisiin suhteisiin liittyvä, arvioidaan ensin, voidaanko tilannetta auttaa yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin. Mikäli lapsi tarvitsee terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin tukea, ohjataan lapsi ja huoltaja näiden palvelujen piiriin. Joskus tarvitaan monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon tuen järjestämiseksi.

Opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen lapsen tai esiopetusryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi. Asiantuntijaryhmä kootaan tilannekohtaisesti. Siihen kuuluu tarpeen mukaan joitakin seuraavista esiopetuksen opiskeluhuollon henkilöstöstä: terveydenhoitaja, koulukuraattori ja neuvolapsykologi sekä esiopetusyksikön henkilökuntaa, kuten päiväkodin johtaja, esiopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Asiantuntijaryhmällä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asioissa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain lapsen (esioppilaalla ei välttämättä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä) tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön asian hoitamisessa. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa se opiskeluhuollon tai esiopetusyksikön edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Pääsääntöisesti ryhmän kutsuu koolle esiopettaja.

Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Lapsen omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellytysten mukaisesti. Monialainen asiantuntijaryhmä on lasta ja tarvittaessa hänen perhettään tukeva yhteistyöelin, jossa vastuut sovitaan yhdessä. Tavoitteena on niin pitkälle kuin mahdollista työskennellä yhteistyössä huoltajien kanssa.

Yksittäisen lapsen asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja, asiantuntijoita taikka oppilaan läheisiä. 5–6-vuotiaalla lapsella ei välttämättä ole riittäviä edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, siksi yleensä tarvitaan hänen huoltajansa suostumus. Lapselle ja hän huoltajalleen esitetään, keitä asiantuntijoita asiantuntijaryhmään olisi hyvä kuulua ja samalla tuodaan esille se, että jäsenten nimeäminen tapahtuu vain lapsen tai hänen huoltajansa suostumuksella. Suostumuksen pyytää monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaja.

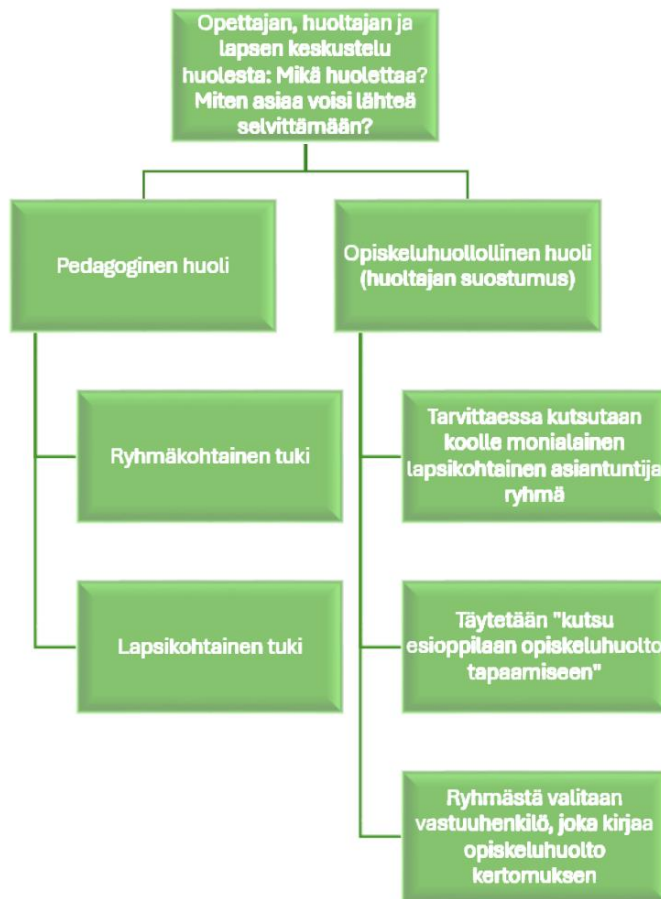
Alaikäinen voi ikänsä, kehitystasonsa, muiden henkilökohtaisten ominaisuuksien sekä asian laadun mukaan painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja huoltajalle, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion oppilaan edun toteutumisesta tekee koulukuraattori tai psykologi. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Opiskeluhuollon tapauskohtaisesti koottavaa asiantuntijaryhmää koskee "Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n 5 momentin säännös", että hän ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyvään tehtävään. Kuitenkin opiskeluhuoltoryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja kertoa heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin julkisuuslaissa säädetään. Asiantuntijan, joka ei ole opiskeluhuoltoryhmän jäsen, kuuleminen ei edellytä oppilaan tai hänen huoltajansa suostumusta.

Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaaville viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. (*Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.*) Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen, sekä lapsen opettajalle, päiväkodin johtajalle ja esiopetuksen järjestäjälle lapsen esiopetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. (*Perusopetuslaki 40 § 2 mom.*)

Tapauskohtaiseen yksilölliseen opiskeluhuoltoryhmään voidaan kutsua jäseneksi tai kuultavaksi asiantuntijaksi koulun ulkopuolisia toimijoita esimerkiksi sosiaali- tai nuorisotoimesta, neuvolasta, erikoissairaanhoidosta tai poliisista. Huoltajaa ja lasta voidaan ryhmän avulla myös ohjata ottamaan yhteyttä muihin viranomaisiin kuin opiskeluhuollon toimijoihin.

Lastensuojelulain 25 §:n mukaan opetushenkilöstöön kuuluvalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

(Esiopetuksen yksilöllisiin opiskeluhoitopalveluihin ohjautuminen)

6. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko esi- ja perusopetuksen ajan. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee.

Ryhmäkohtainen tuki

Oppilaalla on oikeus saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja, se on ensisijainen tukimuoto, johon kaikilla on oikeus. Opetuksen järjestäjä varmistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt esiopetuksessa sekä järjestää ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana perustoimintaa. Ryhmäkohtainen tuki sisältää tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa erityisopetusta muun opetuksen yhteydessä.

Lapsikohtainen tuki

Mikäli katsotaan, että ryhmäkohtainen tuki ei ole riittävää, tehdään lapsikohtaisen tuen päätös tukea (esiopetuksessa puhutaan oppilaskohtaisen tuen sijaan lapsikohtaisesta tuesta). Lapsikohtaiseen tukeen kuuluu säännöllinen ja pitkäaikainen erityisopetus, avustajapalveluita. Tukeen voi kuulua myös tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erilaiset apuvälineet. Lapsikohtaista tukea saava on oikeutettu samanaikaisesti myös ryhmäkohtaiseen tukeen. Esioppilaalle laaditaan oppimisen tuen suunnitelma. Lapsikohtainen tuki edellyttää hallintopäätöstä.

7. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ovat osa opetuksen järjestäjän sisäistä valvontaa. Opiskeluhoitoryhmä laatii yksikkökohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman sekä seuraa ja arvioi sen toteutumista. Ryhmä koordinoi opiskeluhoollon suunnittelua, kehittämistä ja arviointia kohdentuen kaikkiin esiopetusyksiköihin. Opetuksen järjestäjä vastaa opiskeluhoollon kokonaisuudesta ja valvonnan toteutumisesta yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa.

Esiopetusyksiköissä seurantaa tehdään yhdessä esiopetuksen henkilöstön, lasten sekä vanhempien tai huoltajien kanssa havainnoiden, dokumentoiden, arviointipäätelmien sekä palautteiden avulla. Esiopetuksen yksikkökohtainen opiskeluhoollon suunnitelma on osa esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmaa. Esiopetuksen pelastussuunnitelma tarvittavilta osiltaan on osana koulun pelastussuunnitelmaa, mikäli esikoulu toimii koulun yhteydessä.

Opiskeluhooltosuunnitelman lisäksi esiopetusyksiköissä tulee olla seuraavat asiakirjat. Osa asiakirjoista voi olla kaikkien yhteisiä, pelastussuunnitelmat ovat yksikkökohtaisia.

- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toimintasuunnitelma äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa (kriisisuunnitelma)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- pelastussuunnitelma

8. Opiskeluhoultokertomus ja –rekisteri

Henkilötietoja sisältävien asiakirjojen laatimisesta opetustoimessa ei ole säädetty erikseen, vaan sovellettavaksi tulee yleislakina Tietosuojalaki (1050/2018).

Opiskeluhoultokertomuksiin (LIITE 2) kirjataan tiedot, jotka kuvaavat yksittäisen esioppilaan opiskeluhoollon tarvetta ja suunniteltuja ja toteutettuja yksilöllisiä opiskeluhoollon tukitoimia. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Esiopetuksen järjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon rekisteriä. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoultokertomukseen sisältyviä tietoja, merkitään lisäksi mitä tietoja on luovutettu ja kenelle niitä on luovutettu sekä millä perusteella luovutus on tehty. Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen esioppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai se toteutukseen.

Rekisteriin tallennetaan esiopetusryhmän yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa laadittavat opiskeluhoultokertomukset sekä muut yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiassa saadut tai laaditut asiakirjat. Rekisterin vastuuhenkilö on päiväkodin johtaja, jonka on määriteltävä tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Opiskeluhoollon rekistereihin tallennettavien tietojen käsittelyssä noudatetaan julkisuuslain (621/1999) säännöksiä sekä EU:n tietosuoja-asetuksen määräyksiä. Opiskeluhoollon asiakirjat ovat ehdottomasti salassa pidettäviä. Opiskeluhoollon asiakirjoihin voi sisältyä esimerkiksi esioppilaan terveydentilaa koskevia asioita, jotka ovat sinällään myös muiden säännösten perusteella salassa pidettäviä asiakirjoja. Lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen, opiskeluhoultokertomukset toimitetaan koulusihteerille, mikäli opiskelun järjestäjä ei vaihdu.

9. Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteistyötä tehdään esiopetuksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Lastensuojelu, perhesosiaalityö, perheneuvola, lastenpsykiatrian poliklinikat

Esiopetus tekee yhteistyötä esioppilaan ja huoltajien yksilöllisen tarpeen mukaan myös lastensuojelun ja perhesosiaalityön kanssa. Sosiaalityö voidaan kutsua mukaan esiopetuspalaveriin tarpeen mukaan, erityisesti silloin kun on huoli esioppilaan hyvinvoinnista, jolla on merkitystä mm. esioppilaan kasvuun kehitykseen tai oppimiseen. Esiopetus osallistuu tarpeen mukaan verkostopalaveriin niin neuvolan, perheneuvolan kuin lastenpsykiatrian poliklinikan kanssa.

Yhteistyö muiden tahojen, kuten terapeuttien kanssa

Esiopetus tekee yhteistyötä oppilaan terapeuttien kanssa. Terapeutit kutsutaan tarvittaessa mukaan opiskeluhoultopalaveriin.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidossa olevan esi- tai perusopetuksessa olevan oppilaan opetus järjestetään ensi sijassa oppilaan omassa esiopetusryhmässä. Sairaalan sijaintikunnalla on kuitenkin tarvittaessa velvollisuus järjestää opetusta. Tämä koskee myös avohoidossa olevan esioppilaan opetuksen järjestämistä.

Sairaalakouluopetus

Oppilaan omalla koululla ja sairaalakoululla on velvollisuus yhteistyöhön siirryttäessä sairaalaopetukseen ja sieltä takaisin omaan kouluun. Tarvittaessa lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikat ja osastot toimivat konsultoivana tukena myös koulupolun jatkossa.

Yhteistyö nivelvaiheissa

Siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun ovat lapsille tärkeitä elämänvaiheita. Onnistunut siirtyminen edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia sekä heidän kasvu- ja oppimisedellytyksiään. Käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään henkilöstön yhteistyössä. Vanhemmilta tai huoltajilta saatu palaute otetaan kehittämisessä huomioon. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä yksiköstä toiseen. Tiedon siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Kiuruvedellä yhteistyö / tiedonsiirron käytänteet on kirjattu esiopetuksen vuosikelloon.

Yhteistyö ja käytänteet oppimisympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden turvaamisessa

Kiuruveden esiopetukseen on laadittu yksikkökohtaiset turvallisuussuunnitelmat, jotka sisältävät toimintaohjeet erilaisissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Turvallisuussuunnitelmat sisältävät pelastussuunnitelman tulipalon sattuessa, toimintaohjeet tapaturman tai sairaskohtauksen sattuessa, lähietsintäsuunnitelman, toimintaohjeet poikkeustilanteissa (jos lasta ei haeta hoidosta, hakija on päihteiden vaikutuksen alainen tai käyttäytyy arvaamattomasti tai väkivaltaisesti, toiminta lapsen sieppaustapauksessa), riskien kartoituksen (hoidossa oleviin lapsiin kohdistuvat riskit ja päiväkodin henkilöstöön liittyvät riskit), sekä kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman. Turvallisuussuunnitelmat päivitetään vuosittain henkilöstön kanssa. Henkilöstölle järjestetään poistumisharjoitus vähintään kerran toimintakaudessa. Esimies huolehtii uuden työntekijän perehdyttämisestä yksikön turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Henkilöstö tutustuu suunnitelmiin ja kuittaa luetuksi. Turvallisuussuunnitelmat liitteineen ovat henkilöstön saatavilla ilmoitustaululla.

Vanhemmille tai huoltajille tiedotetaan turvallisuuteen liittyvistä käytännöistä vanhempainilloissa, tiedotteilla tarpeen mukaan ja lapsen esiopetussuunnitelman laatimisen yhteydessä. Lapset osallistuvat koulun / päiväkodin poistumisharjoituksiin vähintään kerran toimintavuodessa. Esiopetuksen aikana lasten turvallisuudesta huolehditaan monin tavoin. Tärkeitä ovat yhteiset säännöt ja lasten valvonta sisällä ja ulkona. Kirjallinen toimintaohje henkilöstölle lasten valvonnasta sisä- ja ulkotiloissa laaditaan yksikössä. Turvallisuutta tuovat kaikista välittäminen, sääntöjen noudattaminen ja yhteistyö kodin kanssa. Pelastuslaitos, aluehallintovirasto, työsuojelutoimikunta ja ympäristöterveydenhuolto tarkistavat päiväkodin ja koulun esiopetustilat säännöllisesti. Muistiot tarkastuksista säilytetään esiopetusyksikön toimistossa.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäiseminen on esiopetusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden huomioinnissa tärkeä. Tapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaran paikat sisätiloissa ja ulkona ja niistä ilmoitetaan viipymättä kiinteistönhoitokeskukseen sähköisesti granlund manager ohjelman välityksellä. Henkilökunta on ensiaputaitoista ja ensiapuvastaava huolehtii välineistöstä. Esiopetuksessa on tarkoituksenmukainen ensiapuvälineistö ja ensiapulaukku retkiä varten. Tapaturman sattuessa ollaan yhteydessä lapsen huoltajaan. Tarvittaessa lapsi saatetaan ensiapuun henkilökunnan toimesta. Esioppilaat on vakuutettu ja hoitoa vaativasta tapaturmasta tehdään aina ilmoitus vakuutusyhtiöön.

Lääkehoidon järjestäminen esiopetuksessa

Esiopetuksen lääkehoitosuunnitelman perustana sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito-opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen julkaisu (2021:6). Se toimii käytännön työvälineenä esiopetustoiminnan, lääkehoidon suunnittelussa ja hallinnassa. Lääkehoidon käytännön toteutuminen perustuu lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka tehdään yhteistyössä huoltajien ja henkilöstön kanssa.

Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen:
Opiskeluhooltotyöryhmä huolehtii tuen tarpeen arvioinnista ja järjestämisestä.

13. Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista.

Kiusaamista on, kun joku lapsi joutuu toistuvasti ja pidemmän aikaa, yhden tai useamman ihmisen kielteisten tekojen kohteeksi. Kiusaaminen voi olla henkistä, fyysistä tai sosiaalista. Kaikki riitatilanteet eivät ole kiusaamista, mutta useasti toistuessaan sekä pitkittyessään niistä saattaa tulla kiusaamista. Esiopetuksessa onkin tärkeää, että aikuiset ovat aktiivisesti läsnä lapsen esikouluarjessa sekä ovat herkkävaistoisia ja tarkkaavaisia lapsia kohtaan.

Kiuruveden esiopetustoimipaikoissa on laadittu kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan, miten menetellään, jos kiusaamista esiintyy, sekä miten ja milloin suunnitelmaa arvioidaan.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä yleisesti eri kouluasteiden välinen vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa opiskeluhoillon toimintaa kokonaisuutena. Lapsen vanhemman tai huoltajan sekä lapsen osallisuus on tärkeää opiskeluhoiltotyötä toteutettaessa. Yhteiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa lapsen terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Esiopetuksessa hyödynnetään erilaisia turvallisuutta parantavia työ- ja toimintamalleja.

Kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille esiopetuksessa työskenteleville. Esiopetuksessa panostetaan syksystä alkaen ryhmäytymiseen. Esiopetuksessa pyritään luomaan myönteinen ja kaikkia huomioiva asenneilmapiiri sekä ryhmän hyvä tunneilmasto ja hyvinvointi. Ryhmässä harjoitellaan monipuolisesti tunnetaitoja, hyviä käytöstapoja ja myönteisen palautteen antamista. Lasten kanssa keskustellaan kiusaamisesta ja sovitaan yhteiset toimintatavat. Lapsia ja lapsiryhmän dynamiikkaa tulee jatkuvasti havainnoida ja reagoida nopeasti esiin tuleviin asioihin. Kiusaamiseen puututaan välittömästi, kun lähinnä tilannetta ollut aikuinen huomaa sen. Aikuinen rauhoittaa tilanteen ja kuuntelee rauhassa kaikkia osapuolia ja

heidän näkemyksiään asiasta. Aikuinen on empaattinen, auttaa tarvittaessa sanoittamaan tilanteen ja toimii lapsen apuna kantaen vastuun tilanteen loppuun saakka ratkaisemisesta. Yksittäisiä kiusaamistapauksia selvittää tilanteen havainnut esiopetuksen henkilöstö. Kiusaamistapauksista ilmoitetaan esiopettajan tai päiväkodin johtajan toimesta kaikkien osapuolten huoltajille. Työskentelyyn pyydetään tarvittaessa mukaan opiskeluhuollon toimijoita joko konsultoiden tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon muodossa.

Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Esiopetuksen henkilöstölle on annettu kirjalliset toimintaohjeet lapseen kohdistuvassa uhka- tai vaaratilanteessa (LIITE 5).

Onnettomuus esiopetuksessa:

Hälytä ambulanssi / muu henkilökunta avuksi!
Aloita ensiapu!

- tieto henkilökunnalle ja varhaiskasvatuksen johtajalle
- lapset pois onnettomuuspaikalta
- silminnäkijät erilleen, heistä pidetään erityistä huolta
- ilmoitus vanhemmille tai huoltajille mahdollisimman pian, mutta onnettomuuden seurauksia ei kerrota
- asian käsittely esiopetusryhmässä
- kirjallinen viesti koteihin asiasta
- asian jälkipuintia henkilökunnan kanssa
- asian jälkipuintia lasten kanssa
- esioppilaiden seuranta

Kuolemantapaus:

Lapsen, henkilökuntaan kuuluvan tai lapsen lähiomaisen kuolemantapauksissa perheen toivomuksia kunnioitetaan asian käsittelyssä. Lähiomaisen kuolemantapauksessa tarvitaan vanhemman tai huoltajan lupa asiasta kertomiseen ja lapsen huomioimiseen lapsiryhmässä. Esiopetusryhmän lasten kanssa asiasta keskustellaan ja havainnoidaan mahdollinen ulkopuolisen tuen tarve. Tarvittaessa henkilökunnalle järjestetään mahdollisuus jälkipuintiin.

Vakava sairaus:

Vanhempien tai huoltajien kanssa sovitaan, mitä ryhmän lapsille ja henkilökunnalle kerrotaan. Lapsen omaa mielipidettä kunnioitetaan. Lapsia ohjataan myötätuntoiseen toimintaan vakavasti sairaan lapsen hyväksi.

Onnettomuus tai sen uhka esiopetusyksikön ulkopuolella:

Päiväkodin johtaja ottaa selville tosiasiat ja informoi muuta henkilökuntaa ja varhaiskasvatuksen johtajaa. Asiasta keskustellaan lasten kanssa ryhmässä ja tapahtumasta sekä mahdollisista reaktioista tiedotetaan koteihin.

Tiedottaminen kriisitilanteissa:

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, on vastuussa siihen asti, kun on välittänyt tiedon päiväkodin johtajalle tai hänen varahenkilölleen. Päiväkodin johtaja tai hänen varahenkilönsä

ilmoittaa tapahtuneesta varhaiskasvatuksen johtajalle. Päiväkodin johtaja selvittää, mitä on tapahtunut, missä on tapahtunut ja ketä asia koskee. Kaikki tiedottaminen tapahtuu ensisijaisesti päiväkodin johtajan kautta, joka ottaa yhteyttä lapsen / lasten vanhempiin tai huoltajiin sekä tiedottaa muuta henkilökuntaa tapahtuneesta.

Tärkeät puhelinnumerot

- yleinen hätänumero 112
- poliisi 112
- myrkytystietokeskus 0800 147 111
- Päivystysapu 116117
- varhaiskasvatuksen johtaja Susanna Rytönen 040 705 9586
- sivistystoimen vastaava Matti Heikinmaa 040 828 1825

Opiskeluhoiltoa ohjaavat keskeisimmät lait

- Hallintolaki (434/2003)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Kansanterveyslaki 14§ (66/1972), laki kansanterveystoiminnan muuttamisesta (626/2007)
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 22,23,24,29 §
- Lastensuojelulaki 7 §,8 §,9 §,25 § (417/2007)
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2014)
- Perusopetuslaki 29 §, 31a §, 36 g §, 40 §, 41a §, 42 §, 43 § (1288/2013)
- Suomen perustuslaki 6 §, 10 §, 19 §, 22 §
- Terveystoimintalaki (1326/2010)
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja oppilasterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (380/2009)
- Pelastuslaki (379/2011)
- Varhaiskasvatuslaki (540/2018)

Liitteet

Liite 1 KUTSU HUOLTAJILLE ESIOPPILAAN OPISKELUHUOLTOTAPAAMISEEN

Esiopetusyksikön nimi: _____

Esioppilaan nimi: _____

Tapaamisen ajankohta ja paikka: _____

Tapaamisen aihe:

Huoltajan suostumuksella tapaamiseen osallistuvat:

Paikka ja aika: _____

Huoltajien allekirjoitukset ja nimenselvennykset:

Liite 2 OPISKELUHUOLTOKERTOMUS

Lapsen nimi: _____

Henkilötunnus: _____ Kotikunta: _____

Lapsen osoite: _____

Huoltajan nimi ja yhteystiedot: _____

Lapsen päiväkotia / ryhmä: _____

Tapaaminen järjestettiin ____/____ 20____

Vireille panija / virka-asema:

Tapaamiseen osallistuivat:

Aihe/ Tilanteen kuvaus:

Kodin näkemys asiasta: _____

Lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet (arviot, tutkimukset ja selvitykset):

Toteutetut toimenpiteet, yhteistyö eri tahojen kanssa sekä tukitoimet:

Tiedot asian käsittelystä, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot:

Kiuruvedellä ____/____ 20____

(Allekirjoitukset ja nimenselvennykset)

Lastensuojelulakiin (13.4.2007/417) perustuen teemme yhteistyötä neuvolan, koulun ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Liite 3 (MALLI) KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMA

Tavoite: Käsitteiden määrittely konkreettisesti esim. turvallisuus => mitä sillä tarkoitetaan

MITÄ KIUSAAMINEN ON?	MENETELMÄT KIUSAAMISEN EHKÄISEMISEKSI
MISSÄ TILANTEESSA KIUSAAMISTA ESIINTYY?	MENETELMÄT KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEEN
LASTEN ROOLIT KIUSAAMISTILANTEESSA	VANHEMPIEN OSALLISTAMINEN
MITEN SAAMME TIETOOMME KIUSAAMISEN?	LASTEN OSALLISTAMINEN
KIUSAAMISEN SEURANTA	SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

--	--

Liite 4 OHJEET KIUUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMAN TÄYTTÄMISEEN

Tavoite: Käsitteiden määrittely konkreettisesti

esim. turvallisuus => mitä sillä tarkoitetaan

MITÄ KIUUSAAMINEN ON? - suora - epäsuora - fyysinen - sanallinen- - psyykkinen	MENETELMÄT KIUUSAAMISEN EHKÄISEMISEKSI - turvallinen ilmapiiri
MISSÄ TILANTEISSA KIUUSAAMISTA ESIINTYY? - vapaaleikki - ohjattu toiminta - sisällä - ulkona - siirtymät - päivittäiset toiminnot	MENETELMÄT KIUUSAAMISEEN PUUTTUMISEEN - riitoihin puuttuminen, perusteellinen selvittely ja seuranta
LASTEN ROOLIT KIUUSAAMISTILANTEISSA - kiusaaja - kiusattu - avustaja - vahvistaja - puolustaja - ulkopuolinen	VANHEMPIEN OSALLISTAMINEN
MITEN SAAMME TIETOMME KIUUSAAMISESTA? - havainnoiminen - videoiminen - lasten haastattelut - vanhempien kertomaa - lasten kertomaa -	LASTEN OSALLISTAMINEN - kiusaaja - kiusattu - koko ryhmä
KIUUSAAMISEN SEURANTA - miten seurataan - miten kauan - kuka seuraa	SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN - kenelle tiedotetaan? - koska? - miten?

Linkki [Kiusaamisen-ehkäisy-varhaiskasvatuksessa-B5-www.pdf \(mll.fi\)](http://www.mll.fi/B5-kiusaamisen-ehkaisy-varhaiskasvatuksessa)

Liite 5 TOIMINTAOHJE HENKILÖSTÖLLE: LAPSEEN KOHDISTUVA UHKA TAI VAARATILANNE

ASIA	TOIMINTAOHJE	YHTEYSTIEDOT/VASTUUHENKILÖT
Huoli lapsen kaltoinkohtelusta herää. Lapsi kertoo itseensä kohdistuvasta tai kotona esiintyvistä kaltoinkohtelusta. Huoltaja tai lapselle läheinen kertoo lapseen kohdistuvasta kaltoinkohtelusta tai perheväkivallasta.	Lapsen kuunteleminen, tärkeää kertoa lapselle, että asia ei ole lapsen vika. Lupaa että lasta autetaan. ÄLÄ lupaa lapselle, että et kerro kenellekään. Työntekijä havainnoi lasta: -muuttunut käytös -fyysiset/psykkiset merkit -lapsen leikin ja puheen havainnointi => kirja ylös havainnot ja lapsen/huoltajan kertoman sellaisenaan (pmv, aika , paikka henkilöt, tapahtumat)	Varhaiskasvatuksen työntekijä Päiväkodin johtaja
VASTUUN JAKAMINEN ⇒ jaa vastuu, tilanteeseen ei saa jäädä yksin	Keskustellaan asiasta tiimissä ja esimiehen kanssa Konsultoi lastensuojelun palvelunohjaajaa/sosiaalityöntekijää tai lastensuojelun päivystystä Yhteydenotto vanhempiin=> keskusteluaika => varhaiskasvatuksen toimintamalli ja sen tarkoitus ⇒ lastensuojelulaki ja ilmoitusvelvollisuus	Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja, sosiaalityöntekijä Sosiaali- ja terveystieteiden vastuualue vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. Kaikissa SOTE-palveluissa soita vaihteen numeroon 017 173 311 P-Savon sosiaali- ja kriisipäivystys 24h/vrk 044 7183930

	Kirjaa käydyt keskustelut Ohjaa tarvittaessa avun piiriin	Kiireellistä apua vaativassa tilanteessa soita aina hätänumeroon 112.
Lastensuojeluilmoitus	Yhteys lastensuojeluun tilanteen arvioimiseksi. Lastensuojeluilmoituksen tekeminen, vanhemmille kerrotaan etukäteen, paitsi jos epäillään lapseen kohdistuneen väkivaltaa. Väkivalta epäily tilanteessa ilmoitus poliisille, joka arvio tilanteen. Varhaiskasvatus henkilöstön velvollisuus välittää huoli eteenpäin ja jatkaa yhteistyötä perheen kanssa. Sosiaaliviranomaiset arvioivat tilanteen ja mahdolliset tukitarpeet ja -toimenpiteet.	Varhaiskasvatuksen työntekijä Päiväkodin johtaja Sosiaalityöntekijä THL/ Lastensuojelun käsikirja ⇒ lasu netissä
Lapsi välittömässä vaarassa	Lasta ei saa päästää kotiin ⇒ yhteys sosiaalityöntekijään tai sosiaalipäivystykseen, jotka jatkavat tilanteen selvittämistä	Sosiaali- ja terveystalvveluista vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. Kaikkissa SOTE-palveluissa soita vaihteen numeroon 017 173 311 P-Savon sosiaali- ja kriisipäivystys 24h/vrk 044 7183930 Kiireellistä apua vaativassa tilanteessa soita aina hätänumeroon 112.
Seuranta ja arviointi	Varhaiskasvatuksen henkilöstö seuraa ja arvioi tilannetta. Yhteistyötä jatketaan perheen ja muiden yhteistyötahojen kanssa	Varhaiskasvatuksen työntekijä Päiväkodin johtaja Lastensuojelu Neuvola Perhetyö